

## Provet i examensspråket

Provet i examensspråket består av två delar; den ena delen en uppsats och den andra en resumé. Provet testar sökandens förmåga att klara av krävande skriftliga uppgifter på en kort tid. Provtiden för att skriva uppsatsen är 90 minuter och för resumén cirka 45 minuter. Sammanlagt kan 0 – 8 poäng ges för provet. För vardera provdelen måste man få minst ett poäng för att prestationen ska godkännas.

Polisen är en yrkesskribent. I provet i examensspråket bedöms de texter sökanden skrivit utgående från vad som är väsentligt i polisarbetet. Som skribent förväntas av polisen **säkerhet, tydlighet och ledighet**. Dessa saker understryks även i bedömningen av uppsatsen och resumén.

Det viktigaste är säkerheten; skribenten skriver entydigt det han eller hon avser och säger inte av misstag någonting annat. Tydligheten gäller såväl enskilda satser och meningar som hela textstrukturen. Ledighet innebär att skribenten även då det gäller krävande arbeten snabbt förmår producera en högklassig text. I urvalsprovet måste man kunna skriva både resumén och uppsatsen på mycket kort tid, i sluttampen av en tung provdag.

Språkriktighetsfel har inte i urvalsprovet fullt lika stor betydelse som i studentskrivningarna. Det går att få goda poäng i urvalsprovet trots att det kanske finns många småfel i texterna, om bara dessa inte försvagar textens exakthet och tydlighet.

Det grundläggande – säkerhet, tydlighet och ledighet – måste vara i skick hos alla de som tas in till Polisyreshögskolan. Förtjänster på andra delområden ersätter inte de svagheter som framgår i dessa grundläggande saker. Därför har alla antydningar om brister i säkerheten, tydligheten och ledigheten stor betydelse vid bedömningen. Vid bedömningen är inte inställningen till några som helst fel att det är fråga om "enbart" slarvfel, eftersom varje sökande antas att enligt förmåga granska sin text.

På de följande sidorna finns detaljerad information om uppsatsen och resumén och bedömningen av dessa.

Du kan upptäcka att du med tanke på polisyrket är en bättre skribent än du kunnat tänka dig. Du kan även upptäcka att du är tvungen att fästa mer uppmärksamhet vid vissa grundläggande saker än du tidigare trott. Hur som helst är det orsak att förbereda sig grundligt för provet i examensspråket – alldeles som varje sökande förbereder sig för konditionsprovet. Sätt dig in i de krav som gäller provet och öva dig grundligt på förhand så har du den bästa möjligheten till en god insats även i provsituationen.

## Uppsatsen

Källmaterialet till uppsatsen är följande publikation av Marko Vesterbacka och Maija Pajarinen:

Öppet sinne och rik karta. Kriminalöverkonstapel  
Juhani Huotari om konsten att hålla förhör

I provet skrivs en uppsats i det ämne som ges. I uppsatsen tillgodogörs källmaterialet ur minnet; materialet får inte vara med i provet. I en god uppsats använder skribenten naturligt och tillförlitligt källmaterialet som sitt material, språket är lättläst, precist och omsorgsfullt utformat. Uppsatsens minimilängd är 150 ord, men goda uppsatser är ofta avsevärt längre.

Uppsatsen bedöms enligt skalan 0 – 4. Vid bedömningen av uppsatsen fästs uppmärksamhet vid följande:

- hur uppdraget har följts
- att källmaterialet har utnyttjats
- hur eget tänkande har sammanförts med källmaterialet
- behandlingssättets tydlighet och konsekvens
- styckeindelningen
- hur precist språkbruket har varit
- språkriktigheten
- handstilens läsbarhet.

## Beskrivningar av uppsatser på olika nivåer

### 2 poäng: en uppsats som har skrivits av en erfaren skribent

Två poäng är det vanligaste poängantalet för uppsatsen. En uppsats på denna nivå behöver inte innehålla några särskilda förtjänster men får inte heller innehålla brister som gör det svårare att läsa eller förstå den. Skribenten säger i varje punkt vad han eller hon avser. Den som skriver en tvåpoängsuppsats är medveten om sina begränsningar och trasslar inte in sig i sina ord.

En tvåpoängstext kan innehålla många språkfel, även i fråga om grundläggande saker (bl.a. några fel som gäller sammansatta ord eller begynnelsebokstaven), såvida felen inte stör läsningen. För tvåpoängstexter är även talspråkigheter rätt typiska.

En text av denna typ förefaller, trots eventuella språkfel, tydlig och tillförlitlig.

Även en helt felfri text kan vara en tvåpoängare, eftersom det för att få 3 - 4 poäng krävs även strukturella och innehållsmässiga förtjänster, inte enbart felfrihet.

### 3 - 4 poäng: en uppsats som har skrivits av en driven skribent

En uppsats som får 3 - 4 poäng fyller samtliga de krav som ställs på en tvåpoängstext men har dessutom särskilda förtjänster. En uppsats av denna typ är alltid lättläst. Textens totalstruktur är tydlig och behärskad. Skribenten sammanför smidigt och intressant eget tänkande med källmaterialet. Skribentens goda språkkänsla visar sig i ett uttrycksfullt och träffande ordval. Skribenten uttrycker sig medvetet och nöjer sig inte med att uttrycka sig i allmänna ordalag eller "ungefär i den riktningen".

I en uppsats som får 3 - 4 poäng är språket vårdat. Texten kan innehålla en del språkriktighetsfel, såvida de inte stör läsningen. Särskilda förtjänster på ett visst delområde kan kompensera brister i språkriktigheten.

### **1 poäng: en uppsats som har skrivits av en ojämn skribent**

Även en uppsats som får 1 poäng kan ha särskilda förtjänster men är samtidigt även befattad med oroande brister i fråga om vissa grundläggande saker. Ett typiskt fall är en lång och livfull uppsats där skribenten nog har förmåga att mycket ledigt producera text men i texten kvarstår inexaktheter och fel i meningsbyggnaden. Ett lika typiskt fall är en uppsats som är klumpig och till sitt innehåll mycket inskränkt och tydligt visar hur ovan skribenten är att skriva en saktext.

Tydligheten i en uppsats som får 1 poäng kan ha stora brister, såsom onaturliga strukturer och uttryck, vara splittrad eller annars svåräst. Typiskt för en text på denna nivå är att läsaren är tvungen att läsa en punkt två gånger, eftersom texten vid den första genomläsningen inte vill öppna sig. I vissa punkter är läsaren nödvändigtvis inte på det klara med vad skribenten vill säga eller så säger skribenten klart någonting annat än vad han eller hon avser.

Uppsatsen kan innehålla språkriktighetsfel som stör läsningen. Typiska är exempelvis lindriga meningsbyggnadsfel, såsom ofullbordade satser och meningar, där slutet inte helt överensstämmer med inledningen. En skribent av denna typ har ofta svårighet att granska sin egen text och lägga märke till de punkter som kräver korrigerig, trots att de är uppenbara för läsaren.

### **0 poäng: en underkänd uppsats**

I en underkänd uppsats, dvs. i en nollpoängare, finns på ett eller flera delområden stora brister. Textstrukturen är ofta mycket splittrad och oredig. Precisionen har störande brister. Skribenten säger alltför lätt något annan än vad han eller hon avser. Även om läsaren visste vad skribenten vill säga drar de otaliga inexaktheterna i texten till sig läsarens uppmärksamhet från innehållet och väcker misstro mot skribenten.

Språkriktighetsfel leder till att en uppsats underkänns då texten innehåller många sådana fel som stör förståelsen. Fel av denna typ är i synnerhet allvarliga meningsbyggnadsfel, såsom ofullbordade meningar eller meningar som består av enbart bisatser. Ett underkännande kan även bero på att felen är anmärkningsvärt många; om varje eller nästan varje mening i uppsatsen innehåller ett fel underkänns uppsatsen. Att felen är många berättar att skribenten överhuvudtaget inte förmår korrigera sin text.

Att uppdraget inte följts kan i exempelvis följande fall leda till att uppsatsen underkänns:

- Uppsatsens innehåll motsvarar inte det ämne som getts.
- Uppsatsens innehåll saknar synbar förbindelse med källmaterialet.
- Uppsatsen är helt och hållet eller nästan helt och hållet kopierad från källmaterialet.
- Uppsatsen innehåller inget synbart eget tänkande hos skribenten (eller ett mycket naivt eget tänkande).
- Uppsatsen är klart för kort.

## Resumén

Provmaterialet för resumén är en utgångstext på 500 -1000 ord, exempelvis en tidningsartikel. Sökandena ges utgångstexten i samband med provet och skriver med egna ord en resumé på 100 – 150 ord av texten.

Resumén ska vara en tydlig, självständig texthelhet som läsaren till alla delar kan förstå, även om han eller hon inte har bekantat sig med utgångstexten. En god resumé förmedlar balanserat alla centrala delar och viktiga detaljer i utgångstexten och å andra sidan ingenting som inte finns i utgångstexten. Resumén behöver och får inte på något vis ta ställning till innehållet i utgångstexten.

Ovanför den egentliga resumén skrivs en sammanfattande resumé på 10 – 15 ord, i vilket man med en mening redogör för det allra väsentligaste innehållet i utgångstexten. Förutom den sammanfattande resumén ska ingen annan rubrik ges åt resumén. Den sammanfattande resumén ska vara en konstaterande mening i sakstil. Det får inte vara en mångtydig ordlek eller en frågesats. Att med några ord beskriva enbart själva ämnesområdet eller att beskriva utgångspunkten i texten är inte nog, utan den sammanfattande resumén ska innehålla kärninnehållet i hela utgångstexten.

Längden på den sammanfattande resumén och den egenliga resumén är absolut. Den sammanfattande resumén ska vara 10-15 ord och den egenliga resumén 100 - 150 ord, inte längre och inte kortare. Den sammanfattande resumén räknas inte till den egentliga resuméns längd.

I resumén bedöms tio olika delområden. Varje delområde poängsätts enligt skalan 0 – 3. Dessutom är det möjligt att få sammanlagt två tilläggs-poäng om resumén har särskilda förtjänster. Särskilda förtjänster kan därför kompensera brister på ett eller två delområden.

**Vid den slutliga poängsättningen omvandlas de sammanlagda poängen på följande sätt till skalan 0 – 4:**

• 30 – 32 poäng	4
• 27 - 29 poäng	3
• 24 - 26 poäng	2
• 23 poäng eller mindre	1
• 1 poäng från tre olika delområden	0
• 0 poäng från något delområde	0

**Samtliga följande karakteriseringar omfattar en resumé som fått 4 poäng:**

1. Redan den sammanfattande resumén ger en tydlig och riktig uppfattning om utgångstextens innehåll. (3 p.)
2. Resumén ger en tydlig och riktig helhetsbild av de saker som angetts i utgångstexten. (3 p.)
3. Resumén återger alla detaljer riktigt. (3 p.)
4. Resumén innehåller alla eller så gott som alla centrala saker i utgångstexten. (3 p.)
5. Resumén innehåller endast sådant som berättats i utgångstexten. (3 p.)
6. Resumén är till sin struktur lättläst. (3 p.)
7. Språket i resumén är i huvudsak gott. (3 p.)
8. De ord och uttryck som använts i resumén är tillräckligt precisa. (3 p.)
9. Resumén är en självständig, med egna ord skriven text. (3 p.)
10. Resuméns längd överensstämmer med uppdraget, dvs. 100 – 150 ord. (3 p.)

**Följande särskilda förtjänster kan ge tilläggs-poäng:**

11. Resumén når exceptionellt tydligt och insiktsfullt det väsentliga innehållet i utgångstexten. (1 p.)
12. Resumén är till sin struktur exceptionellt smidig och behärskad. (1 p.)

På följande sida finns en kopia av den blankett som används vid bedömningen.

**Bedömningen av resumén**

Urvalsprovet \_\_\_\_\_.\_\_\_\_.2012

Sökande			Bedömare				Poäng (0–3)
De delområden som bedöms			3	2	1	0	Bedömningsgrunder
1. Får läsaren redan av den sammanfattande resumén en tydlig och riktig uppfattning om utgångstextens innehåll?							Den sammanfattande resumén är för kort eller för lång → 1 p. Den sammanfattande resumén saknas → 0 p.
2. Får läsaren av resumén en tydlig och riktig <u>helhetsbild</u> av de saker som berättats i utgångstexten?							En klart felaktig eller missledande helhetsbild → 0 – 1 p.
3. Återger resumén samtliga <u>detaljer</u> riktigt?							Resumén återger flera detaljer uppenbart oriktigt → 0 – 1 p.
4. Innehåller resumén alla eller så gott som alla <u>centrala saker</u> i utgångstexten?							Resumén saknar flera centrala saker → 0 – 1 p.
5. Innehåller resumén <u>enbart</u> sådant som berättats i utgångstexten?							Skribenten har till resumén lagt helt egna påhitt → 0 – 1 p.
6. Är resumén <u>till sin struktur lättläst</u> ?							Strukturen är splittrad, oredig eller annars svårläst → 0 – 1 p.
7. Är <u>språket</u> i resumén i <u>huvudsak gott</u> ?							Språket i resumén innehåller svagheter som stör läsningen → 0 – 2 p.
8. Är de ord och uttryck som använts i resumén tillräckligt <u>precisa</u> ?							Oriktiga, flertydiga eller oklara ord eller uttryck → 0 – 2 p.
9. Är resumén en självständig, <u>med egna ord</u> skriven text?							Utgångstextens uttryckssätt har kopierats (så gott som) direkt → 0 – 1 p.
10. Följer textens <u>längd</u> uppdraget, dvs. 100 – 150 ord?							75 – 89 eller 175 – 200 ord → 1 p. Mindre än 75 eller mer än 200 ord → 0 p.
<b>Särskilda förtjänster (sammanlagt 0–2 tilläggs-poäng)</b>			<b>+ 1</b>	<b>Anteckningar</b>			
11. Resumén når exceptionellt tydligt och insiktsfullt det väsentliga innehållet i utgångstexten.							
12. Resumén är till sin struktur exceptionellt smidig och behärskad.							
<b>Totalpoäng 30 – 32</b>	<b>Totalpoäng 27 – 29</b>	<b>Totalpoäng 24 - 26</b>	<b>Totalpoäng 23 eller mindre</b>	<b>1 poäng för tre olika delområden</b>	<b>0 poäng för något delområde</b>		
<b>4</b>	<b>3</b>	<b>2</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>0</b>		
<b>Obs.</b>							